BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei | In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 25 Vineri 27 Ianuarie 1939
12 Pagini 2 1111

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

UN INCEPUT

Examinând deunăzi importanta chestiune a întârzierii în judecarea proceselor, și în special a celor penale, a căror urgentă soluționare interesează și ordinea publică, scriam:

„Ce trebue să se facă, este reviziurea totală și profundă a competinței și a formelor de procedură".

Un început s'a produs.

Pe de o parte, prin recenta modificare a legii de organizare judecătorească s'a atribuit secțiunilor criminale dela Curțile de apel competința de a judeca și procese corecționale.

Pe de altă parte, s'a pus în aplicare dispoziția din legea de exploatare a Poștei, referitoare la îndeplinirea actelor de procedură prin organele sale.

Prima măsură este rațională și oportună.

In adevăr, în virtutea principiului de drept că „cine poate mai mult, poate și mai puțin" instanțele investite să judece procese criminale pot să judece și procese corecționale. Cu atât mai mult când la tribunale a funcționat și funcționează sistemul secțiunilor civilo - corecționale.

Efectul acestei inovații va fi o deblocare relativă a vechilor secțiuni dela Curțile de apel prin trecerea unor delicte la noile secțiuni create pentru judecarea crimelor, al căror număr este cu mult mai redus decât celelalte delicte.

In ce privește a doua măsură, ea trebue să fie completată.

Legea de exploatare a Poștei prevede întrebuintarea organelor sale numai pentru procedurile civile și comerciale.

Or, supraîncărcarea dela instanțele judecătorești se datorește în primul rând omisiunilor și defectelor în îndeplinirea procedurilor penale. Astfel, numărul proceselor judecate de două ori prin efectul contestațiilor făcute contra hotărîrilor definitive pe motivul viților procedurale, este însemnat.

Din moment ce se propune că administrația poștală are mai mari posibilități decât cea polițienească de a satisface una din necesitățile esențiale ale justiției, căci nu se pot judeca procese fără procedură în regulă, este logic să se beneficieze și litigiile penale de acest progres.

O dispoziție care ar putea ajuta la asigurarea ritmului cuvenit unei bune împărțiri a dreptății ar fi aplicarea cu punctualitate a orariului judecătoresc.

Discutabilă, poate, la instanțele unde, judecându-se în toate zilele de lucru, această dispoziție ar necesita un spor de muncă pentru deliberări, ea nu poate fi discutabilă la instanțele unde există zile rezervate în acest scop.

Ce va cere d. Hitler la 30 Ianuarie

Serviciul special al „Universului"

Paris, 24 (Radio-Central). — **„L'Intransigent" afirmă că discursul pe care cancelarul Hitler îl va ține în fața Reichstagului în ziua de 30 Ianuarie, va cuprinde următoarele trei puncte principale:**

1) Cancelarul Hitler va sublinia și va preciza cererile coloniale germane.

2) Cancelarul Hitler va arăta atitudinea Germaniei în problema spaniolă și va anunța măsurile pe cari Germania împreună cu Italia le vor lua dacă Franța ar sări în ajutorul guvernului din Barcelona.

3) Führerul va explica atitudinea Germaniei în legătură cu cererile italiene față de Franța.

SCRISORI DIN LONDRA

Liga Națiunilor e moartă sau e numai adormită?

de AUGUR

Londra, Ianuarie

Fiind, după cum cititorii noștri știu, părintele „jurnalometriei", obișnuesc să măsor regulat spațiul pe care ziarele îl acordă diferitelor probleme. Oamenii sunt obișnuiți să vorbească de influența presei asupra publicului. Cred totuși că influența publicului asupra presei este și mai mare. Redacțiile se silesc să descopere ceeace interesează pe cititorii lor și să le dea știrile cari să le placă sau să-i impresioneze. „Jurnalometria" ne permite să judecăm gustul maselor precum și direcția în care se mișcă opinia publică. Acum câțiva ani, datorită ei, am avut putința să prezicem exact decăderea influenței sovietice asupra afacerilor internaționale. Când numărul coloanelor acordate știrilor despre Rusia a avut tendința netă să scadă, am prezis căderea fatală a influenței comuniste.

In ce privește Liga Națiunilor „jurnalometria" ne dă deasemenea rezultate edificatoare. Ani de zile Geneva a ocupat un spațiu important în ziare. Statisticile mele arată că punctul

(Continuare in pag. 2-a)

Portretul arhitectului orașului Leiden, cu soția și copilul — *BARENT FABRITIUS*

(Vezi articolul din pag. II-a)

Frig și furtună in America

New-York, 24 (Rador). — **Valul de frig și furtuna continuă să bântue în statele din estul Americii de Nord.**

Au fost înregistrate numeroase accidente de circulație și zece victime ale gerului. La New-York temperatura a coborît până la 13 grade sub zero. Lângă Washington, a fost înregistrată o temperatură de minus 37 gr.

*

Buenos Aires, 24 (Rador). — **O violentă furtună a distrus în provincia Mendoza 60 la sută din recolta de fructe și struguri.**

Mendoza este centrul viticulturii argentiniene.

Pagubele suferite de imobile sunt evaluate la peste 1 milion pesos.

xX⊙●⊙Xx

Manevrele flotei engleze

Gibraltar, 24 (Rador). — **O parte a flotei metropolitane engleze, cuprinzând mai multe cuirasate, crucișetoare și distrugătoare, a sosit la Gibraltar după ce și-a terminat manevrele în Atlantic, sub comanda amiralului sir Charles Fornew, comandantul-șef al flotei metropolitane.**

Legăturile economice dintre Italia și Iugoslavia

Interesul convorbirilor, pe care Contele Ciano le-a avut cu d. Stoiadinovici, la castelul dela Belje, este departe de a fi slăbit de comentariile făcute până astăzi. Din punct de vedere economic conversațiile celor doi oameni de Stat merită să trezească luarea aminte toi așa de mult ca din punct de vedere politic. Intr'adevăr, pe deoparte structura și posibilitățile de desvoltare ale raporturilor economice italo-iugoslave sunt foarte asemănătoare cu ale tuturor celorlalte State dunărene în relațiile lor cu Italia; pe de altă parte, faptul că acțiunea Italiei în basinul dunărean se desfășoară în cadrul axei Roma-Berlin, conferă și un interes politic deosebit chestiunilor economice desbătute la Belje.

Comunicatul oficial asupra conversațiilor dintre d. Stoiadinovici și Contele Ciano ni-a adus la cunoștință că relațiile economice ale celor două țări au fost obiectul unei examinări atente și că, în vederea desvoltării lor viitoare, guvernele celor două țări au hotărît să intensifice contactele lor.

Schimburile comerciale dintre Italia și Iugoslavia se întemeiază azi pe acordul economic de principiu semnat la Belgrad, la 25 Martie 1937, prin care se prevedea posibilitatea unui tratament preferențial pentru produsele agricole iugoslave, identic cu acela al protocoalelor dela Roma; se deschidea perspectiva unei adesiuni a Iugoslaviei la o înțelegere economică regională; se creia în fine un comitet economic permanent italo - iugoslav, care în întruniri periodice — de două ori pe an — trebuia să examineze posibilitățile de desvoltare ale comerțului dintre Italia și Iugoslavia.

In primul an de aplicare al acordului dela Belgrad schimburile comerciale italo-iugoslave nu s'au desvoltat în măsura așteptată. Pe deoparte acțiunea de adaptare a Italiei la noul ei regim de autarhie economică; pe de altă parte teama Iugoslaviei, deținătoare a unui sold activ în balanța comercială cu Italia, de a nu-și constitui credite înghețate prea importante la Roma ca și dorința ei de a vinde cât mai mult în țări cu valută forte, au stăvilit traficul comercial dintre cele două țări.

In timpul sancțiunilor, în 1935 și 1936, exportul iugoslav în Italia scăzuse dela 186 milioane de lire la 69 de milioane. In 1937, el s'a ridicat la 253 milioane de lire, iar în primele unsprezece luni din 1938 la 136 milioane de lire. Exportul italian în Iugoslavia, dela circa 100 milioane lire scăzuse, în timpul sancțiunilor, la 45 milioane. In 1937, el s'a cifrat la 192 milioane, iar în primele unsprezece luni ale lui 1938, la 196 milioane lire. Situația schimburilor celor două țări, a căror plată se face în clearing, este deci caracterizată în primul rând printr'o stagnare a traficului, în al doilea rând printr'un sold creditor important în favoarea Iugoslaviei

Unul din obiectivele conversațiilor dela Belje a fost de a căuta un remediu acestei situațiuni. Cea dintâiu dintre soluțiile luate în considerare între cele două țări a fost deci sporirea schimbului de mărfuri plătite în clearing. In loc de a scădea cât mai jos volumul exportului și importului plătit în clearing, ar urma ca aceste schimburi să se ridice la cifre cât mai mari. In loc de a-și reduce cât mai mult vânzările, spre a micșora deficitul, Iugoslavia ar trebui să-și sporească cât mai mult cumpărăturile. Schimburile comerciale propriu zise nefiind indestulătoare în acest scop, deficitul balanței comerciale ar urma să fie acoperit de Italia prin furnituri de Stat făcute Iugoslaviei, pentru sporirea înzestrării ei industriale sau militare și pentru ameliorarea rețelei ei de căi ferate și drumuri.

Furniturile de acest fel ar fi făcute de consorții, cari ar fi bine situate spre a intensifica vărsările în străinătate, fiindcă ar reprezenta industria italiană în întregimea ei, ar putea face astfel cele mai bune condiții de plată și ar putea acorda credite pe termen lung, țărilor care, ca Iugoslavia, sunt în faza de industrializare a economiei lor naționale.

Un asemenea sistem de credite și de furnituri de Stat, menit să acopere golurile balanței comerciale, ar putea fi completat printr'o colaborare tehnică și de capitaluri, al cărui principiu este înscris în articolul 5 al acordului economic din 25 Martie 1937, care prevedea „posibilitatea unei colaborări

(Continuare in pag. 2-a)

Biblia Carol II

de AL. GREGORIAN

Dimensiunile unei epoci se măsoară în creația ei culturală.

Dincolo de realizările materiale ale civilizației aducătoare de confort, și de conștiința timpului care se uzează dela sine, ceeace rămâne veșnic să ateste identitatea lumii peste curgerea vremii este singură cultura. In afara spațiilor ei spirituale de lumină nu există decât vremelnicie și întuneric, vremelnicia și întunericul care înghit pentru totdeauna popoarele sterile, fără pasiuni creatoare, fără nostalgia eternității, fără gustul înnaltului.

Dacă nu erau upanișadele și vedele indice, noi n'am fi avut cunoștință de existența civilizației ariane și a lumii străvechi asiatice. Dacă nu ne-ar fi parvenit operele homerice și monumentele de cultură clasice greco-romane, n'am fi știut de existența celor două mari popoare ale antichității. Civilizația și cultura timpului nostru n'ar fi fost posibile fără izvoarele acestea spirituale din milenii și însăși existența lumii de astăzi s'ar fi coborît în genunile haosului, omul trebuind să reia de fiecare dată vârstele bastarde dela capăt, dela grota preistorică la piatra cioplită, la bronz și la fier...

Popoarele și-au dat seama de mult de importanța factorului cultură. De aceea, totdeauna ambițiile lor hegemoniale, mai mult decât în cuceriri războinice și în civilizații, s'au măsurat în realizări de ordin spiritual.

Epocile între dânsele și neamurile se delimitează și se definesc prin creația lor specifică în domeniul artelor, științelor și literaturii. Imperialismele politice sunt mai întâiu expansiuni ale spiritului. Imperialismul francez s'a ridicat pe scările de lumină întinse de clasicii din vremea regilor și împăraților. Imperialismul italian e moștenitorul renașterii, cel german vine după o migală culturală seculară.

Noi, fără a avea pretenții imperialiste, dar din nevoia de a ieși în luminișurile istoriei și de a ne salva din vremelnicie,

(Continuare in pag. 2-a)

Limba noastră

„Limba de clasa a treia"

„Cu ochii inimei privesc lucrarea ce îndepliniți, scriind mereu articole despre „Limba noastră". Mă întorc cu un sfert de veac, citesc în „UNIVERSUL" din 16.VII.913, articolul lui Hodoș (Ion Gorun) intitulat: „Limba de clasa a treia" și gândul îmi sboară la bunătatea dvs., că poate, cetindu-l, veți găsi nemerit să vorbiți de el în rubrica dvs. Îndrăznesc să vă fac această rugăminte... fiindcă, *eri* ca și *azi*, în el se află o lecție foarte bună pentru cei cari nesocotesc scumpa noastră comoară, limba românească...". Așa îmi scrie, trimețându-mi și „UNIVERSUL" dela 16 Iulie 1913, d. Tiberiu N. Isaicu, din Cârța Oltului, județul Făgăraș.

Ion Gorun, „acest suflet de elită, care a luptat din răsputeri și întru apărarea limbii românești", scria acum un sfert de veac:

„Răsfoind zilele acestea prin „Desbaterile parlamentare", am dat fără veste peste o explicare pe care o căutam de mult, și țin acuma să o împărtășesc și cititorilor mei. Mă tot miram cum și pentru ce atâția la noi stăruiesc, în grai și în scrisul lor, întru a întrebuința, pentru aceeași noțiune cuvinte diferite însă cu acelaș înțeles. Astfel celebrul cuvânt *voiaj*, pe care nici chiar o regească intervenire în Academie nu l-a putut scoate din întrebuințare, pentru ce stăruiește el, nepăsător, alături de *călătoria*, care spune tot atât și e un cuvânt mai vechiu în limbă și nici mai urît? Care e misterul acestei încăpățânări, oricum cam ciudate?...

„Așa mă tot întrebam, când iată că dau peste textul unei interpelări, pe care un domn deputat o adresează d-lui ministru al lucrărilor publice, cerând să i se comunice datele privitoare la traficul căilor ferate, spre a dovedi... „că măsurile luate cu sporirea tarifului de transport le *va* suporta *nu voiajorii* de clasa I și II, ci cei ce *călătoresc* în clasa III".

„Ați înțeles acuma? Eu văd că e clar. Avem nevoie de *voiaj* și *voiajori* pentru cei „de clasa I și II"... In aceste clase se *voiajază*, pe când de sigur nu tot așa în clasa III; aci se *călătorește* încă. Tot așa, nu se va putea zice că se *voiajază* cu cine știe ce simple căruțe țărănești, pe când cu automobilul, de pildă, nimeni nu va face o *călătorie*, ci de sigur un *voiaj*... negreșit că toate acestea n'ar fi dat dreptul d-lui deputat să calce și regulele gramaticale, zicând că: „voiajorii *va* suporta".... Dar aceasta e altă chestiune".

Alexandru Hodoș a prins bine deosebirea, ce o fac cei ajunși, între *voiaj* și *călătorie*. Eu am arătat de mult că năvala cuvintelor străine se datorește disprețului, pe care îl are pătura noastră așa zisă cultă, pentru cuvintele românești, pentru limba românească.

Un prieten îmi spunea:

— Mama, când vorbește cu doamne de seama ei, zice *bonjur*, când vorbește cu femeile din popor, zice *bună ziua*.

Un profesor universitar, — e, mi se pare, decan al unei facultăți de litere, — a scris: „...când, eu unul, zic *blagoslovenie* îl văd tot pe taica popa dela Buciumeni, iar când aud de *benedicțiune* îmi răsare înaintea ochilor... elegantul Patriarh Miron Cristea, cu gesturile sale de salon,... Unei anumite sensibilități i se cuvine o anumită expresie".

Tot așa servitoarea mea Ioana, o bucovineancă, întrebând-o de ce zice *imediat* și nu *îndată*, mi-a răspuns:

— Eu, domnule, m'am *civilizat*. Acuma sunt de *condiție*. Nu mai vorbesc ca la țară. Vorbesc ca la București.

D. Gheorghe Berescu, învățător, comuna Slivna, cătunul Onciu, județul Covurlui, îmi scrie: „Iată revista *Economia*. In numărul dela 1 Ianuarie, 1939, care s'a trimes tuturor școalelor primare din țară, găsesc: „Erau voioși la gândul că zăpada croește cale *imaculată* iubitului lor „Moș Crăciun", care acum, avea să vie". Aceste rânduri sunt scrise în bucata *Istorioară cu bucurii și lacrămi*. După cum vedem, istorioara este pentru copiii din clasele primare. Dar ce vor înțelege aceste mlădițe de *decor*, de cale *imaculată*... Dacă ajung cuvintele străine și la mine, în cătunul cu 25 de case, ce să mai zicem în vălmășagul orașelor? E jale amară!".

Omul cu adevărat cult, domnule învățător, când vorbește ori scrie, are ceva de spus. Vrând să fie înțeles, vorbește pe înțelesul tuturora. Numai oamenii fără carte o încurcă, întocmai ca școlarii cari nu știu lecția. Ei socotesc, ca Ioana noastră, ajunsă *de condiție*, că „anumite expresii" le dau ce nu au: o „anumită sensibilitate".

Și atunci vorbesc ori scriu cu *decor* și *imaculată*, cu *profund* și *comprehensiune*, cu *re-publică*, *re-întoarce*, *re-aduce*, *re-cască*, *re-doarme*, *re-mănâncă*, *re-cheamă*, *re-chemările*, socotind că neologismele pot să le acopere sărăcia de simțire și de gândire, ba să-i facă să pară „de condiție" și chiar învățați.

T. PISANI

Serbarea zilei de 24 Ianuarie

M. S. Regele întreținându-se cu I. P. S. Patriarh și cu d-nii consilieri regali Al. Vaida-Voevod, N. Iorga și G. Mironescu, la recepția de aseară dela palatul regal, a membrilor ordinului „Ferdinand I"

Darea de seamă în corpul ziarului

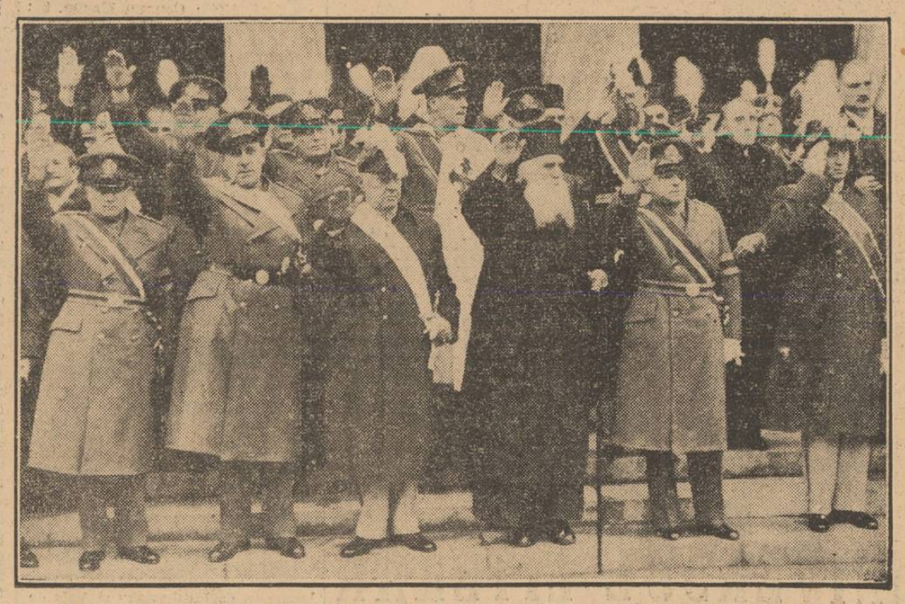

Membrii guvernului la Patriarhie după Te-Deum-ul cu prilejul aniversării Unirii